

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. What prompted Rav Yosef Caro to write the *Bais Yosef*?
2. What system did he utilize to make his final rulings?
3. Describe the Rabbinic reaction to the publication of the Bais Yosef and the Shulchan Aruch.
4. Who was Rav Yaakov bei Rav's closest disciple?
5. Describe the relationship between Rav Yosef Caro and Rav Moshe of Trani.

This and much more will be addressed in the sixth lecture of this series: "Rav Yosef Caro and the Creation of the Shulchan Aruch".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE

Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series VIII Lecture #6

RAV YOSEF CARO AND THE CREATION OF THE SHULCHAN ARUCH

I. The Bais Yosef

A.

יען כי ארכו לנו הימים בנפוצותיו ותשש כחנו ושמם לבנו ורפו ידינו . . . ונשתבשו הסברות וגדלו המחלוקת ורבו הדעות ולא נשארה הלכה פסוקה שאין בה דעות שונות. ר' יעקב בן הרא"ש מהקדמתו לס' ארבעה טורים

Because the period of our diaspora has extended for so long, our strength has waned, our hearts are desolate, our hands are weak . . . , the logic has become faulty, arguments have grown, opinions have increased, and there is no halachic ruling that does not have a divergence of opinion. . . . **R. Yaakov ben HaRosh - Preface to the Tur**

B.

(1) ויהי כי ארכו לנו הימים הרוקנו מכלי אל כלי ובפיזור הלכנו וכמה צרות צרורות תכופות וצרות זו לזו באו עליהו עד כי נתקיים בנו בעונותינו: ואבדה חכמת חכמיו וגו' (ישעיה כט:יד) ואזלת יד התורה ולומדיה כי לא נעשית התורה כשתי תורות אלא כתורות אין מספר לסיבת רוב הספרים הנמצאים בביאור משפטיה ודיניה וגם כי הם ע"ה כוונתם היתה להאיר מחשכנו נמשך לנו מתוך האור הטוב שנהנינו מהם ע"ה ספק ומבוכה רבה בהיות כל אחד מחבר ספר לעצמו וכופל מה שכבר כתב וחיבר מי שקדמו או כותב הדין בהיפך מה שכתבו חבירו ולא זכר דבריו כי תמצא שכמה פוסקים מביאים דין אחד סתם כאילו הוא מוסכם בלי שום חולק וכשתחקור בדבר תמצא שגדולים חלוקים בו כמו שזה ברור במקומות אין מספר למי שיעיין בספרי הפוסקים ויעיין מקום דבריהם בגמרא ובפוסקים הקדמונים. הקדמת ס' בית יוסף

During this long exile, as we were cast from place to place, scattered [amongst the nations] and experienced so many terrible tragedies which followed in swift succession, the words of the Prophet [Isaiah 29:14] were finally fulfilled, "The sages will lose their wisdom etc." The vigor of the Torah and its disciples have become diminished. The [authority of] Torah has become divided into not just two schools, [like Bais Shamai and Bais Hillel], but rather into countless schools. This is due to the many works which were composed explaining the jurisprudence and legal system of the Torah. Even though the authors', of blessed memory, intention was to enlighten our state of darkness, from their positive light, from which we have benefited, there was incidentally created great confusion. Each one composed an independent work which either duplicated that which was already written and composed or contradicted the other authors without making mention of them. For many *Poskim* (Talmudic legal authorities) will cite a certain halacha without comment, as if it were universally accepted, and, when research is done,

you will frequently find that some great authorities disagree with that decision. This is constantly apparent to anyone who reads carefully the works of the authorities and researches their sources in the Talmud and early authorities. **Preface to Bais Yosef**

(2) ואם יאמר אדם בכל דין שיצטרך לחקור שרשו ומוצאו בדברי הגמרא והמפרשים והפוסקים כולם יכבד הדבר עליו מאוד כל שכן כי ילאה למצוא הפתח לדעת מקום הדין בתלמוד כי עם היות שזיכנו הקב"ה לביאור ה"ה ז"ל ולחיבור רבינו ירוחם המורים לנו מקומות הדינים בתלמוד המעיין בהם יבחין ויכיר חסורונו אם לא יהיה לו היקף גדול בתלמוד וגם במקומות רבים יחפש ולא ימצא בדבריהם מורה מקום לאותו הדין אם מגיד משנה להיות הדין ההיא שלא ע"פ גירסת הרמב"ם ז"ל או שטתו ואם רבינו ירוחם להיותו מקצר לפעמים מלהביא כל הדיעות הנאמרות בדין ההוא אם להיותו כותב המורה מקום בקצת מקומות דרך כלל ומקום שמורה אליו הדין ההוא אינו חוזר אלא לחלק או חלקים מהכלל הוא ולא לשאר וילאה המעיין לבקש כל החלקים במקום ההוא אשר הורה אליו ולא ימצא והגם כי מקום הדין בגמרא יצטרך לעיין כל הסוגיית ההיא עם פירש"י ותוספות ואח"כ לעיין בדברי הר"ף והרא"ש והר"ן והמרדכי ואח"כ לעיין בהרמב"ם ושאר פוסקים וגם בדברי תשובות הגדולים הנמצאות אצלו לדעת אם הדין ההוא מוסכם מהכל או אם יש בו מחלוקת וכמה מחלוקות בדבר וכדברי מי ראוי להכריע. שם

If a person were to research the source of every halacha in the Talmud, commentaries and *Poskim* (Talmudic legal authorities), he would find it to be extremely difficult. He would find it even more difficult if he didn't know the location of the source in the Talmud. Even though the Holy One, blessed be He, has graced us with the commentary [to the Mishna Torah of the Rambam] by the Rav HaMagid (R. Vidal of Tolosa c. 1360), of blessed memory, and to the work of Rabbainu Yerucham (c. 1280-1350) who have directed us to the sources of the halacha in the Talmud, one who reads these works carefully will recognize their shortcomings. If one doesn't possess great erudition in the Talmud and other related areas, he may well search in vain in the previously named works for the source of a particular halacha. In the case of the Magid Mishna, this may be because that halacha is based on a text which disagrees with the text of the Rambam, of blessed memory or his interpretation. In the case of Rabbainu Yerucham, since on occasion, in order to preserve brevity, he may not have cited all of the opinions regarding a halacha, or he may have cited the entire source material in a few of the pertinent areas and only cited one or a few of the sources in the other areas, the researcher may toil in vain to find all of the source material to that particular halacha. Besides all of that, when one researches a source in the Talmud, he must also research Rashi's commentary together with Tosefos and afterwards the Rif, the Rosh, the Ran, the Mordechai, the Rambam and all of the other authorities as well as the great works of responsa (teshuvos), to verify if that halacha is universally accepted or if it is the subject of argumentation and, if so, the full range of opinions, and the final ruling. **Ibid.**

(3) וזה דבר מבואר בעצמו שהוא דבר שאין לו קצבה ואם בדין הבא ליד האדם כך במי שרוצה לידע שרשי כל הדינים על בוריים ולהקיף דברי כל החולקים בהם וחלוקי דברי כל אחד ואחד מהם על אחת כמה וכמה שיבצר ממנו שאפילו יעיין בכל דין ודין דברי הגמרא והמפרשים ודברי כל הפוסקים שהוא טורח גדול מאוד השכחה מצויה באדם ומה גם בדברים

רבים ההסתעפות ונמצא יגע לריק ח"ו. ואם יאמר אדם לבחור בספרי הקצורים בסמ"ק ואגור והכל בו באמת שזו דרך קצרה וארוכה כי מעולם לא יוכל לדעת שום דין כהלכתו ובפרט בספר האגור כי בהרבה מקומות מביא לשון הטור כהויותו והלשון ההוא צריך נגר ובר נגר דיפרקוניה והוא ז"ל מעתיקו כמו שמצאו. שם

It is obvious to all that this work is limitless. If, for a single halacha, one has to do such research, all the more so [tremendous effort is needed] to clearly uncover the sources of all of the laws and to include all of the dissenting opinions and their analysis. Even if one were to research every single *din* in the Talmud with the commentaries and the opinions of the *Poskim*, which is a massive undertaking, since forgetfulness is so common, [it is quite likely he will forget what he has already learned], especially the vast amount of minutiae, and will have toiled in vain, G-d forbid. If a person were to take what would seem to be a short cut, such as the condensed versions of halacha such as the *Sefer Mitzvos HaKatan* [by R. Yitzchak of Corbeil (d. 1280)], or the *Agur* [by R. Yaakov Landau (d. c. 1487)] or the *Kol Bo* [an abridged version of the *Orchos Chaim* written by R. Aharon HaKohen of Lunel (d. c. 1325)], he would in reality find himself to be on a long detour, for he would never be able to properly know any halacha [and he would be forced to back track and study the halacha from the sources]. This is especially the case with the *Agur*, because he so very often quotes the exact but very ambiguous language of the *Tur*, without offering any explanation. **Ibid.**

4) על כן אני הדל באלפי יוסף במהור"ר אפרים במהור"ר יוסף קאר"ו זלה"ה קנאתי לר' צ-באות ונערתני חצני לסקל המסילה והסכמתי לחבר ספר כולל כל הדינים הנוהגים בביאור שרשיהם ומוצאיהם מהגמרא עם כל חילוקי סברות הפוסקים איש לא נעדר ולא ראיתי לעשות ספר זה חיבור בפני עצמו כדי שלא אצטרך לכפול ולכתוב דברי מי שקדמני ולכן הסכמתי לסמכו לאחד מהפוסקים המפורסמים. ועלה בדעתי לסמכו לס' הרמב"ם ז"ל להיותו הפוסק היות מפורסם בעולם וחזרתי בי מפני שאינו מביא אלא סברא א' והייתי צריך להאריך ולכתוב סברות שאר הפוסקים וטעמם. ולכן הסכמתי לסמכו לספר ארבעה טורים שחבר הרב רבנו יעקב בן הרא"ש ז"ל, כי הוא כולל רוב דעות הפוסקים. שם

Because of this, I, Yosef ben HaRav Ephraim ben HaRav Yosef, zlh"h, the most unworthy of my clan (lit. group of thousand), have arisen to give honor to the L-rd of Hosts, and have taken vigorous action (lit. shaken out the hem of my garment) to remove the obstacles (lit. rocks) from the path and decided to compose a work that would include all of the *dinim* (laws) that are practiced today together with an explanation of their sources from the Talmud and all of the various opinions of the *Poskim* (legal authorities), without exception. In order to avoid quoting those that preceded me, I did not see fit to compose this as an independent work. I decided, therefore, to attach this to a work of one the prominent *Poskim*. I originally thought to attach it to the *Mishna Torah* of the Rambam, z"l, since he is the most prominent of all of the *Poskim*. I retracted, however, because he only quotes a singular opinion, [his own], and I would have to elaborate and quote the opinions of the other *Poskim* as well as their reasoning. I, therefore, decided to attach it to the *Sefer Arba Turim*, written by Rabbainu Yaakov ben HaRosh, z"l, because he included most of the opinions of the *Poskim* [in his work]. **Ibid.**

C.

זוהו משפט הספר ומעשהו. לבאר הדין שכתב בעל הטורים, אם הוא משנה או ברייתא או תוספתא או מימרא בתלמוד בבלי או ירושלמי או בספרא או בספרי או במכילתא, ואם הוא מוסכם, או אם הוא מחלוקת תנאים או אמוראים והמחבר פסק כאחד מהם, ומאיזה טעם פסק כמותו, ואם מביא המחבר סברות פוסקים חולקים בדין ההוא – יבאר טעם כל אחד מהסברות, שרשה ומוצאה מן התלמוד, ואם המחבר ישמיט סברת איזה פוסק . . . יביא סברת הפוסקים הנשמטים וטעמם. ואם דברי איזה מהפוסקים ההם – בין שמביאם המחבר בין שאינו מביאם – אינם מובנים, יבאר דבריהם, ובפרט דברי הרמב"ם ז"ל, כי בהרבה מקומות דבריו סתומים וחתומים והם מתבארים בספר הזה על פי מה שפירשו בו מגיד משנה והר"ן ולפעמים יקשה על פירושו ויפרש בדרך אחרת . . . ואם המחבר הזה, בעל הטורים, מקשה על איזה מהפוסקים – יתרץ קושייתו או תמיהתו, ואם נמצא איזה דין מחודש בדברי איזה פוסק או מפרש ולא הביאו המחבר – יביאנו ויבאר טעמו. שם

The purpose and format of this work is to clarify the *din* which the author of the *Arba Turim* quotes, whether its source is a Mishna, a Braiisa, a Tosefta, a statement of the Talmud Bavli or Yerushalmi, a Sifra, a Sifrei, or a Mechilta. [We will] explain whether it is universally accepted or whether the *din* is the subject of argumentation between *Tannaim* or *Amoraim* and the author of the *Arba Turim* ruled in favor of one of the opinions. We will [also] explain the reasoning behind his decision. If the author of *Arba Turim* quoted the arguments of the various *Poskim* regarding a certain *din*, we will explain the rationale behind each one of these arguments and its source from the Talmud. If the author fails to quote the arguments of certain *Poskim* . . . we will quote their opinion together with their reasoning. If the words of certain *Poskim* are not clear, whether they are quoted by the author or not, we will explain their positions. This is especially so in the case of the Rambam, z"l, as in many instances his positions are vague and unclear. We will quote the explanations of the Magid Mishna (R. Vidal of Tolosa c.1360) and the Ran (Rabbainu Nissim of Geronda (c. 1290 -1375) and at times when we feel that their explanation is strained, we will offer an alternate explanation. . . . [In those instances] when the author of the *Arba Turim* pointed out a difficulty with the opinion of any of the *Poskim*, we will offer an answer. If there exists a novel legal opinion written by a certain *Posek* or commentator, but not quoted by the author, we will quote it and explain its rationale. **Ibid.**

D.

נמצא שמי שיהיה ספר זה לפניו יהיו סדורים לפניו דברי התלמוד עם פירש"י, ותוספות, והר"ן, ופסקי הרי"ף, והרא"ש, והמרדכי, והרמב"ם והגהותיו, והמגיד משנה, ורבנו ירוחם, וספר התרומה, ושבלי הלקט, והרוקח, ושערי דורא, וספר התשב"ץ, וספר העיטור, ונימוקי יוסף, וסמ"ג, וסמ"ק, וארחות חיים, ותורת הבית, והגהות אשר"י, וספר המנהיג, והאגור, וספר בעלי הנפש להראב"ד, ותשובות הרא"ש והרשב"א, והר"י בר' ששת, והר' שמעון בר צמח, ומהר"י קולון ותרומת הדשן – כל דבריהם מבוארים היטב, ובקצת מקומות מאמרי הזוהר. שם

The result of all of this is that anyone who has this work before him will have the words of the Talmud, Rashi, Tosefos, Ran, Rif, Rosh, Mordechai, Rambam, Hagoas Maimoni, Magid Mishna, Rabbainu Yerucham, Sefer HaTerumah, Shiblei HaLeket, Rokeach, Shaarei Dura, Sefer HaTashbatz, Sefer HaIttur, Nimukei Yosef, Semag, Semak, Orchos Chaim, Toras HaBayis, Hagoas Ashri, Sefer HaManhig, HaAgur, Sefer Baalei HaNefesh of the Raavad, Teshuvos HaRosh, HaRashba, Rivash, Tashbatz, Maharik, and Terumas HaDeshen, clearly arranged before him and all of their words will be explained well. In [addition], in some places we quote from the Zohar. **Ibid.**

E.

ועלה בדעתי שאחר כל הדברים אפסוק הלכה ואכריע בין הסברות כי זה התכלית להיות לנו תורה א' ומשפט א' וראיתי שאם באנו לומר שנכריע דין בין הפוסקים בטענות וראיות תלמודיות הנה התוספות וחדושי הרמב"ן והרשב"א והר"ן ז"ל מלאים טענות וראיות לכל אחד מן הדעות ומי זה אשר יערב לבו לגשת להוסיף טענות וראיות ואיזהו אשר ימלאהו לבו להכניס ראשו בין ההרים הררי א—ל להכריע ביניהם ע"פ טענות וראיות לסתור מה שבררו הם או להכריע במה שלא הכריעו הם. שם

I originally thought that after [quoting and explaining all of these sources], I would then make the final halachic ruling and would decide between the various opinions, for this should be the final result: One Torah with one set of laws. I saw, however, that if we were to decide between the *Poskim* on the basis of legal arguments and proofs deduced from the Talmud, behold there exists a wealth of legal arguments and proofs from the *Baalei Tosefos, Chidushei HaRamban, HaRashba, and the Ran, z"l*, each supporting their various opinions. Who has the audacity to come and offer additional arguments and proofs? Who is willing to place his head in between these mighty mountains and to decide between them on the basis of [his own] arguments and proofs to demolish what they have deemed to be a clear proofs and to decide these issues on the basis of arguments which they themselves contested? **Ibid.**

F.

ולכן הסכמתי בדעתי, כי להיות שלשת עמודי ההוראה אשר הבית בית ישראל נשען עליהם בהוראותיהם, הלא המה הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ז"ל, אמרתי אל לבי שבמקום ששנים מהם מסכימים לדעת אחת, נפסוק הלכה כמותם, אם לא במקצת מקומות שכל חכמי ישראל או רובם חולקין על הדעת ההיא ולכן פשוט המנהג בהיפך, ובמקום שאחד מן השלשה העמודים הנזכרים לא גילה דעתו בדין ההוא, והשני העמודים הנשארים חולקין בדבר, הנה הרמב"ן והרשב"א והר"ן והמרדכי וסמ"ג ז"ל לפנינו . . . אל הדעת אשר יטו רובן, כן נפסוק הלכה ובמקום שלא גילה דעתו שום אחד מן הג' עמודים הנזכרים נפסוק כדברי החכמים המפורסמים שכתבו דעתן בדין ההוא. ודרך זו דרך המלך נכונה וקרובה הדעת להרים מכשול. שם

I have therefore decided that since there exist three pillars of halachic guidance upon which the house of Israel rests, the Rif, the Rambam, and the Rosh, z"l, it only makes sense that where two of the three agree, we should rule accordingly. The only exception would be in a case where all of the other scholars of Israel, or the majority of the scholars, disagree with that opinion and, as a result, the common practice is unlike that

opinion. In a case where one of the aforementioned pillars of halachic guidance has not indicated his opinion, and the other pillars disagree, behold we have the opinions [of the other *Poskim* such as] the Ramban, the Rashba, the Ran, the Mordechai, the Smag, z"l. Whatever the majority decides, so should the halacha be decided. In a situation where none of the pillars of halachic guidance has indicated their opinion, we should rule according to the opinion of the most well known scholars. This approach is the "royal highway", which logic dictates it to be the most likely to be free of obstacles. **Ibid.**

G.

ואם בקצת ארצות נהגו איסור בקצת דברים אע"פ שאנו נכריע בהפך יחזיקו במנהגם כי כבר קבלו עליהם דברי החכם האוסר ואסור להם לנהוג היתר כדאיתא בפ' מקום שנהגו (פסחים נא). שם

If it is the custom in certain countries to forbid some things, even though we have decided differently, the local residents should abide by their own custom, for they have already accepted upon themselves the opinion of the scholar that forbade the thing and it is forbidden to act with leniency as it is stated in the chapter "Makom Shenohagu" (Pesachim 51a). **Ibid.**

H.

אברך ד' אשר יעצני ועד כה ברכני להחל ולגמור הספר המפואר הזה ביאור ארבעה טורים אשר קראתיו בית יוסף כי התחלתיו באנדרינופיל"י שנת רפ"ב והשלמתיו בעיר צפ"ת אשר בגליל העליון תוב"ב ביום ד' י"א לאלול שנת בק"ר אור ונתעסקתי עוד בהגהתו ובמהדורא תניינא עד שנת די"ש. בית יוסף חושן משפט סימן תכו

I will bless Hashem who has given me counsel and has blessed me up until the present to begin and finish this extraordinary work, the commentary to the *Arba Turim* which I have called *Bais Yosef*. I began [writing this work] in the city of Adrianople in the year 5282 (1522) and I finished it in the city of Safed, which is in the Upper Galilee, on Wednesday, the eleventh of Elul, in the year 5302 (1542). I was involved in correcting [the manuscript] and producing a revised version [for an additional twelve years]. This was completed in the year 5314 (1554). **Bais Yosef Choshen Mishpat 426**

I.

כל חכימי דאורייתא מלפין עלך זכותא קמי קב"ה: הרי"ף והרמב"ם והרא"ש בגין דאת עסיק ומבאר מליהון ופסיק כוותיהון . . . והרמב"ם הפליא לעשות לממלא על כל אורייתא, ומאז ועד השתא לא אתעורר חד ללקט מילי כולהו כמה דאתעוררת אתה. מגיד מישרים אור ליום השבת כ"ב לאדר א'

All of the scholars of the Torah, the Rif, the Rambam, and the Rosh, argue your merits before the Holy One, blessed be He, because you are involved in explaining their

respective positions and you rule according to their opinions. . . . The Rambam created a wonderful work which discusses the entire Torah. From his time until the present, no one has arisen to make a compilation of all of the words (opinions of Torah scholars) as you have. **Magid Meishorim, Friday night, 22nd of Adar I**

J.

אמר הצעיר יוסף במהר"ר אפרים בכמהר"ר יוסף קארו זלה"ה אחר אשר עד כה עזרני ד' לחבר ספר בית יוסף ולהדפיסו ונתפשט בכל גבול ישראל, עוד עזרני ד' לחזור לעיין בו וחידשתי בו חידושים תוספות והגהות כמאמר חז"ל (עירובין נד:) על דדיה ירווך בכל עת (משלי ה:ט) מה דדים הללו [כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב – אף דברי תורה, כל זמן שאדם הוגה בהן – מוצא בהן טעם]. וגם המדפיסים השמיטו הרבה דברים. והיה בדעתי כשיודפס שנית שיכניסו בו חידושים הנזכרים ולא עלה בידי כי מיהרו והדפיסו שנית טרם יגיע להם כתבי לכן גמרתי להעלות חידושים הנזכרים על קונטרס ולהדפיסו כדי שיהא מצוי ביד כל אדם וכשיודפס הבית יוסף יכניסו כל דבר במקומו ובין כך ובין כך יהנה כל אדם וחפץ ד' בידינו יצלח לזכות את הרבים. הקדמה לספר בדק הבית מר' יוסף קארו

These are the words of the humble one, Yosef ben HaRav Ephraim ben HaRav Yosef Caro, zlh"h. Hashem has helped me to compose the Sefer Bais Yosef, to publish it, and to have it become widespread throughout every Jewish community. In addition, Hashem has helped me review all of this and I have gained additional insights and I have made new corrections, as our Sages, of blessed memory, have said (Eiruvin 54b) regarding the verse in Prov. 5:19, "Just as an infant who suckles at his mother's breast constantly finds new milk, so too regarding the words of Torah, every time a person contemplates Torah, he discovers new ideas that bring him satisfaction (lit. taste)." In addition, the publishers deleted many items. I originally thought to make a second printing that would include all of the additional insights which I mentioned above. I was not successful, however, as they hurried and made a second printing before they received my [newest] writings. I therefore decided to put my newest insights into a booklet and to publish it so that it will be available for anyone. Whenever there will be an additional printing of the Bais Yosef, the publishers can insert [these new insights] into their respective places. In the meantime, however, every man can have pleasure from it. May the desire of Hashem meet with success through our efforts to give merit to the community. **Preface to the Sefer Bedek HaBais, R. Yosef Caro**

K.

והשם הזה נאמר לו ע"י המגיד שהוא אמר תקרא חבורך בית יוסף או ש"ע ע"ש בס' המגיד. ודע שקבלתי מאדם גדול בחכמה ויראה שקיבל מרב גדול שקיבל מזקנים שנתגלה בדור מרן ז"ל שהיו הרמ"ק והרא"י וכל קדושים עמהם סיעת"א דשמיא שישראל כפי הדור היו צריכים לספר זה שיקבץ כל הדינים ויגלה שרשיהם לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא. ובאותו דור היו נמצאים שלשה רבנים ראויים לזה והם הרב מהר"ר יוסף טאיטאצק והרב מרן והרב מהריב"ל וכל אחד מהם היה ראוי למלאכה זו. והסכימו מן השמים ותנתן דת ע"י מרן הקדוש מפני ענותנותו היתרה וכאשר נראה מספריו הקדושים. חיד"א שם הגדולים מערכת הספרים ערך בית יוסף

This name was given to him by the Magid. He said. "Call your work Bais Yosef or Shulchan Aruch." See [for yourself] in the Sefer HaMagid. You should know that I received a tradition from a great man in both wisdom and fear of G-d, who had received it from a great Rav, who received it from elders, that there was exhibited in the generation of Maran [R. Yosef Caro], z"l, a generation in which lived R. Moshe Cordovero and the Arizal, and all of the other holy people, a special assistance from Heaven, because the Jews in that generation were in need of a work that would assemble all of the laws and would reveal their sources in a manner that would bring it to a final halachic conclusion. In that generation, there were three Rabbis who were fit for such an undertaking. One of them was R. Yosef Taitatzak. The other was R. Yosef Caro. The third was Rav Yosef ibn Lev. It was agreed upon in Heaven that the law would be revealed through Maran HaKodesh (our holy teacher, R. Yosef Caro) because of his tremendous humility, as is evident in his holy works. **Shem HaGedolim, Chido**

II. The Shulchan Aruch

החיבור הגדול שחיברתי על הארבעה טורים אשר קראתיו בית יוסף, אשר כללתי בו כל הדינים הנמצאים בכל הפוסקים, חדשים גם ישנים, עם מקומות מושבותם בחדריהם ובטירותם, בתלמוד בבלי בתלמוד ירושלמי, בתוספתא, בספרא, בספרי, במכילתא, ודברי המפרשים והפוסקים, ובעלי התשובות חדשים גם ישנים, ונתבאר שם כל דין ודין באר היטב, דבר דבור על אופניו . . . ראיתי אני בלבי, כי טוב ללקוט שושני ספרי אמריו (של הספר "בית יוסף") בדרך קצרה, בלשון צח וכולל, יפה ונעים למען תהיה תורת ד' תמימה (תהלים יט, ח), שגורה בפי כל איש ישראל, כי כאשר ישאלו לתלמיד חכם דבר הלכה לא יגמגם בה . . . יהיה ברור לו כל דין שישאל עליו הלכה למעשה, בהיותו שגור בפיו הספר הזה הבנוי לתלפיות, תל שהכל פונים בו, לחלקו לחלקים שלשים לתלמוד בו בכל יום חלק, ונמצא שבכל חדש הוא חוזר לתלמודו, ויאמר עליו : אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו (פסחים נ.). זאת ועוד, התלמידים הקטנים יהגו בו תמיד וישננו לשונו על פה, ותהיה גירסא דינקותא מסודרת בפיהם מקטנותם הלכה למעשה, וגם כי יזקינו לא יסורו ממנה. והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע בהניח להם מעצבם ויגיע כפם, ישעשעו נפשם בהגותם בספר זה אשר כולו מחמדים, הלכה פסוקה, באין אומר ואין דברים. קראתי שם ספר זה 'שלחן ערוך' כי בו ימצא ההוגה כל מיני מטעמים ערוכים בכל, ושמורים סדורים וברורים. ומובטח אני בחסד עליון כי על ידי ספר זה תמלא הארץ דעה את ד', הקטנים עם הגדולים, תלמיד עם מבין, חכם חרשים ונבון לחש. הקדמה לספר שולחן ערוך

The great work which I composed as a [commentary to] the *Arba Turim*, which I called Bais Yosef, is a compendium containing all of the *dinim* which are found in the writings of all of the *Poskim*, modern and ancient, together with all of their sources, the Talmud Bavli, Talmud Yerushalmi, Tosefta, Sifra, Sifrei, Mechilta, the commentaries and *Poskim*, and the writers of responsa, both modern and ancient. Every single *din* is explained very well in an orderly system. . . . I then saw the need to make a concise compilation of the most significant (lit. lilies and sapphires) *dinim* contained in the Bais Yosef in a pure but comprehensive style, beautiful and pleasant, so that the perfect Torah of Hashem, will flow in the mouths of every Jew and, when a Torah scholar is asked a halachic question, he can answer without hesitation. . . . and he will gain clarity in every

practical halacha which he will be asked, as it will flow from his mouth. This work will serve as central tower towards which everyone will seek direction. It is divided into thirty sections so that one can study a section a day and finish the cycle every month. Through such a person will be fulfilled the statement, "Fortunate is he who comes here (to the next world) with his studies all prepared." (Pes. 50a). In addition, younger students can constantly study it and put it to memory so that the text will be clearly arranged in their mouths from their very youth, ready to be implemented all through their lives. Men of intelligence will shine like the firmament as their worry and toil will cease. Their soul will find delight as they ponder over this precious work, clearly establish halachic guidelines without any reservation. I have called this work, "Shulchan Aruch" for the student will find many things of delight clearly systematized. I trust in the Highest Kindness that through this work, the whole world will be filled with knowledge of Hashem, both young and old, student and astute scholar, erudite sage and penetrating intellectual. **Preface to Shulchan Aruch**

III. The Rabbinic Reaction to the Bais Yosef and Shulchan Aruch

A.

ודע שקבלתי מזקני תורה ויראה ששמעו מפה קדוש הרב הגדול עיר וקדיש הר"ח אבואלעפיא שקבלה בידו שעל כלל מרן בפסק הלכה ללכת אחרי שלשה עמודי בית ישראל הרי"ף והרמב"ם והרא"ש וכו' הסכימו קרוב למאתים רבנים בדורו וכך היה מרגלא בפומיה דהרב הנזכ' כי כל שיעשה כפסק מרן הנה הוא עושה כמאתים רבנים. . . . עוד שמעתי שכאשר יצא לאור ספר בית יוסף אמר הרב מהריב"ל שס' זה ממעט הבקיאות וגזר על תלמידיו שלא ילמדו בו. והם היו לומדים לפניו ספר הטורים, והוא היה אומר מקור נפתח לכל דין מהש"ס, ומאז הימים לא אירע שנעלם מהרב מהריב"ל שום מקור דין ברוב בקיאותו. ואחר הגזירה הנזכרת יום אחד למדו דין אחד, והרב לא מצא ידיו ורגליו בבית-המדרש ונעלם ממנו הבקיאות, וטרח בחפוש אחר חפוש פשפש ולא מצא. אז אמר הרב מהריב"ל: נראה שמן השמים רוצים שספר 'בית יוסף' יתפשט בעולם לכו חזו. ובפותחם מצאו איה מקום הדין בש"ס והתיר להם הגזרה כי ראה כי הסוגיא ההיא ידועה אצלו ונעלמה ונסתרה ממנו ודן בדעת ששמים זכו למרן ז"ל. חיד"א בשם הגדולים מערכת ספרים: מערכת ב"י

You should know that I received a tradition from the senior G-d fearing scholars of Torah who heard it from the holy mouth of the great Rav, the angel and holy man, R. Chaim Abulafia, that he possessed a tradition regarding the legal principle that Maran [R. Yosef Caro] used in deciding halacha, i.e. to follow the three pillars of halacha, the Rif, the Rambam, and the Rosh . . . , that close to two hundred Rabbanim in his generation agreed to this approach. The aforementioned Rav used to always say that anyone who follows the rulings of Maran is actually implementing the ruling of two hundred Rabbanim. . . . I also heard that when the Bais Yosef was first published, the Rav R. Yosef ben Lev (Maharival) stated that this work would actually diminish Talmudic erudition and he commanded his disciples not to study it. They would study the Sefer HaTurim in his presence and he would be an open source for any *din* stated therein. Due to his immense erudition, there was never a time that the source of any *din* would elude him. Soon after

he had issued his decree [not to study the Bais Yosef], they were studying a certain halacha and the Rav wasn't at all able to deal with the situation in the Bais Medrash. He had simply forgotten the source. Try as he may, after looking through every conceivable source, he still couldn't find the source. The Maharival then said, "It seems that it is decreed in Heaven that the Sefer Bais Yosef should spread across the world. Go and look it up." As soon as they opened it up, they found [that he had written] the Talmudic source of the *din*. Because he was well acquainted with this *sugia* (subject matter) and yet the source eluded him, he understood that in Heaven they had granted special merit for the Maran and from then on, he allowed them to study the Bais Yosef. **Chida, Maareches Bais Yosef**

B.

(1) וכל חידושי הפוסקים והתשובות ביחד חברתי, וסדר על הטורים בהן סדרתי. . . . אחזני פלצות ולבשני חלחלה, בשמעי נר ישראל ראש הגולה, ארי מסבכו עלה אל השמים ורוח אלקי קדישין בחפנו אסף, וחבר ספר בית יוסף, אשר כל רואיו ידעון את מעלתו ואת טובו ורוב טוב הצפון בקרבו, אז נבהלתי שפועל הריק פעלתי, ושיגעתי לריק ולבהלה ושינתי בחנם ממני גזלתי, ואל הנעור הזה התפללתי, כי דברי נגד חכם הנ"ל כאין נחשבו ושרגא בטיהרא מאי מהני, וכפיס מעץ יבש כמוני מה יענה, כי בידיעתו הכוללת הקיף הכל, וד' בירך אותו בכל, דבר אחד ממנו לא נפל מכל. הקדמה לס' דרכי משה מר' משה איסרליש

. . . I began and almost finished a compilation of all of the insights of the halachic authorities and their responsa which I arranged as an addendum to the Tur. . . . I was gripped with fear and trembling when I heard that the lamp of Israel, the leader of the Diaspora . . . [R. Yosef Caro,] composed the Bais Yosef, [a work in which it is obvious] to all that it is a superior work with an immense amount of superb material contained within it. I was disconcerted that all that I had toiled . . . and all of the sleepless nights had all been in vain. My words compared to those of the Sage [R. Yosef Caro] are insignificant. What use is a lamp in the middle of the day? . . . **Preface to Darkei Moshe**

(2) אמר משה בן לא"א ישראל זלה"ה, בהיות כי הגאון המחבר ב"י וש"ע שלו חכם עדיף מנביא טבח טבח ערוך שלחנו, לא הניח אחריו מקום להתגדר בו, לולי ללקט דברי האחרונים ולהורות דרך המנהגים שנהגו במדינות אלו, באתי אחריו לפרוס מפה על שלחן ערוך שחבר ועליה כל פרי מגדים ומטעמים אשר יאהב האדם, ולא זה השלחן אשר ערך לפני ד' ולא נתנו עדיין לבני אדם אשר במדינות אלו, אשר רובי מנהגי במדינות אלו לא נהיגין כוותיה. . . . וע"י זה נתפשטו בספריו הרבה דברים שאינן אליבא דהלכתא לפי דברי החכמים שמימיהם אנו שותין, והם הפוסקים המפורסים בבני אשכנז אשר היו לנו תמיד לעינים, ופסקו מהם קמאי דקמאי, והם אור זרוע והמרדכי ואשר"י וסמ"ג והגהות מיימון, אשר כולם נבנו על דברי התוספות וחכמי צרפת אשר אנו מבני בניהם. וכבר הארכתי בזה ת"ל בהקדמת ספרי אשר בו נתוכחתי עם הגאון הקאר"ו ש"נ בכל דבריו. ואני ראיתי כל דבריו בשלחן ערוך כנתנו מפי משה מפי הגבורה. ויבאו התלמידים אחריו וישתו דבריו בלא מחלוקת ובזה יסתרו כל מנהגי המדינות. הקדמה לס' המפה

Thus says Moshe, son of my father and master, Yisrael, of blessed memory: Since the Gaon, the author of the Bais Yosef and his Shulchan Aruch (the Set Table), a wise man, greater than a prophet, who has prepared his feast and whose table is set, did not leave room in which to make improvements, with the exception of assembling the opinions of the later authorities and to issue rulings based upon the customs of these [Ashkenazic] lands, I have come to spread a tablecloth on top of the set table (Shulchan Aruch) which he composed. Upon it are all kinds of precious fruit and delicacies which a person loves. This is not, [however,] the table [which is fit] to be set before Hashem. It was not as yet placed before people who live in these lands where the majority of the customary practices are not in concert with his rulings . . . Through this, many things have become widely disseminated which do not follow the rulings of the scholars whose waters we drink, the most famous of the Ashkenazic authorities, who were always our guides (lit. eyes). The earliest generations used their works as the basis of their rulings. I am referring to the *Ohr Zarua, Mordechai, Rosh, SeMaG, HaGohas Maimon*, which are in turn built upon the words of the Tosefos, the Sages of France, from whom we are descended. I have already elaborated upon this, thank G-d, in the preface to my work in which I took issue with the writings of Gaon R. Caro, may he live forever. I have seen that all of his words in the Shulchan Aruch are presented as if they would have been given by Moshe from the mouth of the Al-mighty. The students will come after him and drink up his words without disagreeing and thereby overturn all of the customs of these countries. **Preface to HaMapah**

C.

רבינו יוסף קארו עשה פשרות בעניני פסקי הלכות מדעתו מסברת הכרס ברוב פעמים באיסור והיתר נגד הקבלה אשר קבלנו ונהגו עד הנה. והתלמידים הולכים אחרי דבריו פסקיו ולא ידעו שבנפשם הוא, שהוא הכריע כמה פעמים נגד התוספות והפוסקים אשר אנו נוהגין כוותיהו . . . כי כך הענין הרע אשר לפניהם מה שכתוב בספר יאמינו אם יעמוד איש חי וצוח ככרוכיה שאין הדין כן בראיות גמורות או אפילו בקבלה לא יחושו לדבריו . . . ולא די בזה למהר"י קארו מה שעשה פשרה על אלו שלשה הגדולים הרי"ף והרא"ש והרמב"ם היכא שהושוו שנים מהם דאזלינן בתרייהו ולא חש לכל הגדולים האחרים כאלו מסורה הקבלה בידו מימות הזקנים – אלא אף במקומות אחרים עשה פשרה . . . וכן בכמה מקומות לא ירד לעומקה ההלכה. . . זאת ועוד אחרת לא היו לפניו ספרים מוגהים והעתיקם בטעות כאשר ימצאו בדפוס ולפעמים בנה יסוד על הטעות ההוא. הקדמתו ליש"ש חולין

Rabbainu Yosef Caro, on his own initiative, made final decisions regarding halachic rulings based only upon his own whim (lit. opinions of the stomach), in most instances in matters of *issur v' heiter* (ritual law - that which is permitted and that which is forbidden). This all runs counter to our own traditions which we have received and practiced up until this day. The students, [reading his work,] are following his words and rulings and don't realize that it is at the cost of their lives, for often times he has decided against the position of Tosefos and the *Poskim* (legal authorities) which is our custom to follow. . . . This is the state of this terrible situation: What people read in a *sefer*, they believe to be true. Even if anyone will subsequently arise, even if he screeches like a crane that the *halacha* is not so and brings conclusive proofs or even a tradition, they will pay no heed to him. . . . It is sufficient cause for alarm that R. Yosef Caro based his decisions upon

these three Torah giants: The Rif, the Rosh, and the Rambam, and where two of them are in agreement, he ruled accordingly and did not concern himself with the opinions of all the other Torah giants, as if he possessed the received tradition from the time of the Elders; but in addition, there are many places where he did not plumb the depths of the *halacha*. . . . Besides all of the above, he did not have before him corrected texts and he copied over the errors that he found in print. Often times, he deduced principles based on those errors. **Preface to Yam Shel Shlomo - Chulin**

D.

(1) ספר השו"ע חיבור מהר"י קארו בסוף ימיו ומפני חולשתו נמצא בו דברים רבים שלא דקדק בהם. שו"ת ר' יעקב קאשטרו ס' כ'

The Shulchan Aruch was composed by R. Yosef Caro at the end of his life. Because of his weakened state, he did not carefully scrutinize many of the things which he wrote down. **Teshuvos R. Yaakov Castro 20**

(2) נתתי אל לבי למצוא לו זכות מהיכן הרגלים ומהיכן הוציא דין זה להוציא לעז על בנות ישראל שהם בועלי נדות ואחר השקידה ראיתי מהיכן דן את הדין ובמחילה מכבודו שגה ברואה כי הוא ראה בש"ע שעשאו הרב מהריק"א זלה"ה לקטנים וע"ה. שו"ת מהריט"ץ (1638–1559) חלק א סימן סז

I tried seriously to find some sort of merit for him. How could he rule like this to cast aspersions on the daughters of Israel that they have relations being in a state of *nida*. After much research, I discovered the source. I ask forgiveness from his honor. He, however, has erred in this matter because he looked at the Shulchan Aruch which HaRav Yosef Caro composed for children and the uneducated. **Teshuvos R. Yom Tov Tzalon 1:67**

E.

ולחלק הרביעי שהוא פירוש על השלחן ערוך קראתי שמו ספר מאירת עינים כאשר הוא באמת מאיר עיני המעינים בהשלחן ערוך ובהגהותיו הסתומים והחתומים, אשר זולת פירוש זה אסור לפסוק מתוכו. הקדמה לס' מאירת עינים מר' יושע ולק כהן (1614–1555)

The fourth volume, which is a commentary on the Shulchan Aruch, I called *Sefer Mieeros Aynaim*, as it will enlighten the eyes of those who research the difficult passages of the Shulchan Aruch and the Glosses of the Ramo. It is forbidden to issue any rulings without [consulting] this commentary. **Preface to Sefer Mieeros Aynaim, R. Yehoshua Falk, HaCohen**

F.

א"א לפסוק ברוב הדינים מהש"ע כי כל דבריו כמעט הם סתומים כלשון הרמב"ם ובפרט דיני ממונות ומלבד זה הרי אנו רואים שהרבה והרבה ספיקות נפלו בדינים בכל יום וגם ברוב הדברים נחלקו גאוני עולם וצריך חכמה יתירה ובקיאות הרבה להכריע בטעם מספיק ומי שלא רגיל בלימוד הגמרא א"א לו להורות הוראה נכונה וכדאיתא בש"ס פ"ג דסוטה ואף משאר פוסקים קשה הדבר מאוד כ"ש ע"י הש"ע לבד. שו"ת ב"ח החדשות סימן מב (1640–1561)

It is impossible to rule according to the Shulchan Aruch in the majority of cases, because almost all of his words are taken verbatim from the Rambam, especially regarding monetary matters. Besides this, we see that there are countless questions that arise on a daily basis and in most cases the great sages disagree as to how to proceed. One needs an extra measure of wisdom and great erudition to resolve these issues satisfactorily. It is impossible for anyone who is not accustomed to the study of Talmud to issue valid halachic rulings, as it is stated in the Talmud, in the third chapter of Sota. If it is difficult to decide on the basis of the other *Poskim*, most certainly so in regards to the Shulchan Aruch. **Teshuvos HaBach HaChadoshos 42**

IV. R. Moshe MiTrani

A. Family

(1) מחכמי קאשטילי"א אשר יצאו ראשונה באו מעיר טרנא מהפולי"א שנת עת הזמ"ר הגיע . . . שני אחים . . . הלא המה הרב המובהק כמהר"ר אהרן מטרנאני ז"ל . . . אחיו החכם המרומם כמהר"ר יוסף מטרנאני ז"ל אביו של הרב זקני אדוני משה. הקדמה לספר דרשות של הרב יוסף טראני (מהרי"ט) ע"י בנו ר' משה

From amongst the exiled scholars of Castille were two brothers whose family came [originally] from Trani in Apulia (Italy). They [left Portugal and] arrived in Turkey in the year 5257 (1497). One of them was the expert Rav R. Aharon of Trani. . . . His brother, the exalted scholar, R. Yosef Tran, z"l, was the father of my grandfather, my master, HaRav Moshe. **Preface to the Drashos (Homilies) of R. Yosef of Trani, by his son, R. Moshe**

(2) וכבר שאל ממני החכם ה"ר אהרן מטרנאני ז"ל דין זה והעלינו לדון כן כדברי בעל העיטור והרמב"ם ז"ל. בית יוסף חושן משפט סימן עז

The sage R. Aharon of Trani, z"l, had asked me regarding this *din*, and we decided to follow the ruling of the author of the Ittur and the Rambam, z"l. **Bais Yosef, Choshen Mishpat 77**

(2) משה בכ"ר יוסף זלה"ה מטרנאני. שו"ת מבי"ט חלק א סימן מא

Moshe the son of the honorable R. Yosef, zlh"h, of Trani. **Teshuvos Mabit 1:41**

B. Mentors

(1) והוא [ר' משה בן יוסף] נער לא ימיש מתוך האהל כי בא לעיר אנדונופולי ויצק מים על יד הרב דודו. הקדמה לס' צפנת פענח מנכדו ר' משה בן המהרי"ט

Since [R. Moshe b. Yosef] was a young boy, he didn't remove himself from the tent [of Torah study], for he came to the city of Adrianople and poured water on the hands of (studied under) the Rav, his uncle [R. Aharon]. **Preface to Tzafnas Paneach from his grandson, R. Moshe the son of Rabbainu Yosef of Trani (Maharit)**

(2) אני הייתי בימי בחרותי שם ונתגדלתי במקו' שנתגדל הוא בישיב' מורינו הרב הגדול כמה"ר יוסף פאסי זלה"ה ומעולם לא נהגו כן בכל בתי כנסיות שבאדריאנופולי באותו זמן. שו"ת מבי"ט חלק א סימן קפ

I was there [in Adrianople] in my youth and I grew up in the same place that he grew up, in the Yeshiva of R. Yosef Fasi, zlh"h. At that time in Adrianople, that was never the custom in any of the synagogues. **Teshuvos Mabit 1:180**

(3) נתבקש מורינו הרב הגדול [מהר"י בירב] ז"ל ר"ח אייר שנת אש"ה בישיבה שלמעלה וחי לרבנן שבק ואני תלמידו אהובו בחברת בנו ידידו שותה מימיו יוצק מים על ידיו. שו"ת מבי"ט חלק א סימן קג

Our master, the great Rav, [R. Yaakov Bei Rav], z"l, was asked to join the Heavenly Yeshiva on the first of Iyar, 5301, and foresook the world of the living Rabbis. I, his beloved disciple, together with his cherished son, drank his water and poured water on his hands. **Teshuvos Mabit 1:103**

C.

(1) בימי חורפי מקדמוני משנת הרפ"א הייתי מן הראשונים לכל דבר שבקדושת ארץ ישראל בצפת תו"ב נדרשתי לאשר שאלוני נמצאתי לאשר בקשוני כל הספרדים אשר באו פה צפת מאז ועד עתה סוף ערב ראש השנ' הבאה עלינו לשלו' שנת הש"לה ונתן ד' בלבי לבנות חרבותיה. שו"ת מבי"ט חלק ג סימן מח

Since the days of my youth, from the year 5281 (1521), I took a leadership role in Safed in all matters dealing with the sanctity of Eretz Yisrael. From then on until the present, this eve of Rosh HaShanah 5335 (1574), I have expounded on the questions that were posed to me and I have made myself available to respond to all that the Sefardic (Spanish) Jews who came here to Safed requested of me and G-d has inspired me to rebuild its ruins. **Teshuvos Mabit 3:48**

(2) ואני מנהגי מיום היותי מרביץ תורה בקהל בית יעקב זה לי נ' שנה משנ' הרפ"ה עד תחלת שנת השל"ה אשר באה אלינו לשלו' הייתי נמנע מלילך לדבר לשום יחיד עשיר מהבאים מחוץ שיבואו להיות מתפלל בקהל שלי אלא כפי ההסכמה שהיתה בין שתי הקהלות ועתה באלו השנים נתעוררו כמה אנשי' ומהם חכמים מבני ק"ק קהל גדול אשר הלכו להקביל פני האנשים העשירים הבאים מחוץ מיד שהם נכנסים בשערי העיר מפתים אותם שילכו לבית הכנסת הגדולה כי לגדולתה ולראשי העם אשר בה ראוי שכל העשירים ילכו אליה וכוונתם על נדבותיהם לרבות כס צדקותיהם וכיס חברתם ולהמעט כס צדקה בית יעקב אשר אינם יכולים להספיק לעניי קהל' ולבעלי תורה שבתוכם וש"צ. שו"ת מבי"ט חלק ג סימן מח

For the last fifty years, since the day that I began to spread Torah in *Kahal Bais Yaakov*, from the year 5285 (1524) to the beginning of the year 5335 (1574), which will hopefully come to us in peace, I have refused to speak to any man of wealth who newly arrives in the community and ask him to become a member in my congregation. [I have always followed] the agreement that was made between the two congregations [*Kahal Gadol* and *Kahal Bais Yaakov*]. Recently many individuals, some of whom are scholars who are members of *Kahal Gadol*, have [aggressively gone out] to greet new men of wealth as soon as they enter the gates of the city and induce them to join the synagogue of *Kahal Gadol* by pointing out its larger size and prestigious leadership and by telling them that it is only befitting that all men of wealth join their ranks. Their true motivation, however, is to increase their charity fund through their donations as well as their general wealth and to diminish the charity fund of *Bais Yaakov* which cannot adequately support the poor and the Torah scholars of their community nor their *Sheliach Tzibbur* (*Chazan*).
Teshuvos Mabit 3:48

(3) ושמעתי מפי זקנים מגידי אמת כי הרב המבי"ט ז"ל היה דבר ומנהיג הדור והיה עומד בפרץ לכל דבר אשר היה נוגע לכוללות הק"ק. ס' קורא הדורות מר' דוד קונפורטי

I heard in the name of the reliable elder scholars that the Rav, Mabit, z"l, was the leader of the generation and would stand to mend the breach in any matter that pertained to the general communities. **Sefer Korei HaDoros, R. David Conforte**

(4) עלינו לשבח לאדון הכל אשר השאיר לנו שריד ולא השבית גואל רם וגדול בישראל הלא הוא מורינו ורבינו הגאון מופ' הדור כמוהר"ר משה מטראני נר"ו לדון דין כל ישראל ולהאיר עיני כל שואל בתורת ד' תמימה משיב' נפש ומה גם לשום שלו' אל ירבו במחלוקת תוך עדת ישראל ואיש על מקומו יבוא בשלו' ולא יטו ימין ושמאל מכל אשר פי אדוני דובר על כל התביעות ושאלות האלה אחד לאחד. שו"ת מבי"ט חלק ב סימן קעא

We owe our thanks to the Master of all, who has left us with a remnant and has not negated [from our midst] a lofty and great saviour, our master and teacher, the Gaon and wonder of our generation, R. Moshe of Trani, may Hashem protect him, to adjudicate for all of Israel and to enlighten the eyes of all those who inquire regarding the perfect Torah of Hashem, the source of the restoration of the spirit. Through him, peace was restored amongst all of Israel and quarrels were minimized. Whether in the resolution of conflict or of answering queries, everyone follows the master implicitly. **Teshuvos Mabit 2:171**

(5) ידעתי כי מקדם קדמתא נודע ביהודה ובישראל שמו מימי עולם ושנים קדמוניו' לא מן יומא דנן מפרק הרים בפלפולו משבר סלעים בבקיאותו עוקר הרים וטוחנן גם אתמול גם שלשום בהיו' חי מורי ורבי בהלו נר"ו עלי ראשינו אתה אלופינו מסובל בכל מיני אופני סוגי האושר ומיני הייתי המוציא והמביא את ישראל ועבדך היתוש בתוכם שקדתי על דלתו' בית מדרש הטהור יום יום בהיר הוא לא מעונן והיה כעץ שתול על פלגי ההוראות אשר פריו יתן. שו"ת מבי"ט חלק ג סימן פט

I know that his sterling reputation has been well established for many years amongst all of Israel as being one who has the ability to tear apart mountains through his *pilpul*, to crumble boulders with his erudition, and to uproot mountains and crush them together [with his deep analysis]. . . . **Teshuvot Mabib 3:89**

V. The Clash of the Titans

A.

(1) מעשה שהיה בכמה יהודים שעלו בספינה גדול' שהיו בה כמה מאות ישמעאלי' ורוב האנשים והסחורות היו בחדר התחתון של הספינה שהיא תחת המקום שדורסים בו בעלי הספינה והמלחים ואין מקום פתוח אלא פתח א' בדלת שממנה יורדים ועולים למעלה כשהדלת פתוח ויהי סער גדול בים בפתע פתאום ונהפכ' הספינה דרך צדה הא' והתחילו המים להכנס והיו ג' או ד' יהודים עם קצת ישמעאלי' למעלה וכשראו שהספינה היתה נטבעת פתחו היהודים הפתח של החדר ודברו לאחיהם שבחדר והמה בוכים ומתחננים לא-ל ומתודים בבכיה זה עם זה כי היו רואים המות בחדר' ומיד נהפכה הספינה דרך צדה והאנשים שהיו בספינה למעלה נפלו בים והיו שטים סביבות הספינה עד שעלו על דפנותיה שהיתה כעוגה הפוכה והיו שם עליה כמו חצי שעה והספינה היתה נטבעת מעט מעט עד שנטבעה במקומה שהכביד משאה שבתוך החדר ולא נודע מקומה איה והאנשים שהיו על דפנותיה שטו בים לספינה קטנה המשמשת לגדולה ורובם נטבעו וקצתם עלו לספינה ובכלל' נמלטו ב' יהודים בספינה הקטנה ואחד מהם הגיע פה והגיד מה שכתוב למעלה ושכל האנשים שהיו למעלה בספינה שלא השיגו לספינה קטנה נטבעו שם והיו רואים אותם שטים על פני המים ובכללם ג' יהודים ושאחר כך הגידו להם כי יצאו צפים על פני המים מתים לאי שיאו וקברום שם אבל היהודים שהיו בתוך החדר אמר כי מיד בהכנס המים לספינה נראה להם שמתו כי לא היה להם דרך לצאת משם שנהפכה הספינה ונטבעה עד התהום דרך פניה ולא ראו שום איש לא ישמעאל ולא יהודי מהעומדים למטה שיוצא לא חי ולא מת אלא שכולם היו בחדר בהכנס המים עליהם ועל זה יש לעיין על אלו האנשים שהיו תוך החדר אם דנים אותם כנטבעו במים שאין להם סוף או לא. ונראה שנוכל להורות היתר בנשותיהן של אלו שהיו תוך החדר ולא הוי בכלל מאן דמורי במי' שאין להם סוף כמו שנפרש ואפי' במים שאין להם סוף כתב המרדכי וז"ל בתשו' ה"ר אליעזר מוורדון דמדקאמר מים שאין להם סוף אשתו אסורה ולא קאמר אסור לעולם שמא דלאו לעולם קאמ' וכן נראה שתלו רבותי ע"ה על חכמי הדור ויראי שמים שיתכוונו וישכילו על ענין המאורע באדם והאריך מאד למצוא עלילה להתיר אשה שנתעגנה ד' שנים כי נטבע בעלה וחזקות מוכיחות שנטבע כי הכלים אשר אתו בספינה נמצאו על שפת הים וכו' עכ"ל הרי שיש מקום וחיוב על חכמי הדור לכוין ולהשכיל אפילו במים שאין להם סוף ע"י חזקות מוכיחות שנטבע כ"ש כשלא תהיה ההוראה בכלל מים שאין להם סוף כגון בנדון זה . . . ואני סומך על מה שכתו' למעלה הלכה למעש' אם יסמכו ויחתמו שני חכמים מבעלי ההוראה. נאם הצעיר משה ב"ר יוסף זלה"ה מטרנאני. והחכם ה"ר אברהם שלום גם כן חתם בהוראתי זאת: גם כי איני מבעלי הוראה אני סומך על כל מה שכתוב למעלה. אברהם שלום. שו"ת מבי"ט חלק א סימן קפו

There was an incident where many Jews were traveling on a large ship which had many hundreds of Moslem passengers. Most of the people and their merchandise was in the bottom room (the hold) of the ship which is below the place (deck) where the owners of the ship and the sailors walk. There is no other entrance to the deck save a single doorway (hatch) through which the people can descend or ascend when the door is open. A tremendous storm at sea suddenly appeared, the ship began tilting over to one side and water started to pour in. There were three or four Jews on the deck with a few Moslems. As they saw that the ship was about to sink, they opened the door to the hold and spoke to their brethren in the hold. All of them [were huddled] together and crying. They were offering their pleas to G-d, and confessing their sins as they sobbed, for they saw that their death was imminent. Suddenly, the ship turned over on its side and the men that were on the deck were thrown overboard into the sea. They swam around the ship until they were able to climb on top of its frame which was now like an overturned cake. They were there in that position for a half an hour as the ship was slowly sinking, for the weight of the cargo in the hold forced the ship down. The ship then sank without a trace. The men that had clung to its sides swam in the direction of a small life boat which had been attached to the large ship. Most of them died, but a few managed to board the life boat. Amongst them were two Jews and one of them arrived here and related the above story including the detail that all of those that were originally on the deck who did not reach the life boat, drowned. They saw them swimming on the water. Amongst them were three Jews. They were told afterwards that their dead bodies floated on the water until they reached some island where they were buried. He said, however, that it seemed to them that the Jews that were in the ship's hold died as soon as the water entered the ship, for there was no way for them to leave the ship, as the ship turned over face down and sank to the depths. They did not see any man who was below in the hold, Moslem or Jew, that left the ship, dead or alive. They all remained in the hold as the water entered.

We have to look into the status of the men in the hold, whether we treat them as if they drowned in *mayim shiayn lohem sof* (water that does not have a visible shoreline) or not. It seems that one can rule leniently regarding the marital status of the wives of those men who were in the ship's hold and one who does so is not considered as if he allowed remarriage in a situation of *mayim shiayn lohem sof*, as we are about to explain. Even in a true situation of *mayim shiayn lohem sof*, the Mordechai writes, "The following is a responsum of R. Eliezer of Verdun: By the fact that the Talmud states, 'In a case of *mayim shiayn lohem sof*, his wife is forbidden [to remarry]' and does not state, 'She is forbidden forever', one can possibly conclude that she is not forbidden forever. It appears that that is so, since my mentors, of blessed memory, relied upon the sages of the generation and those G-d fearing [scholars] who paid great attention to the details of incidents that befall people and they took great pains to find a basis to allow a woman who had been left an *Agunah* for four years to remarry. There was a strong basis to assume that her husband had drowned since his personal articles, which he had carried with him on the ship, were found on the sea shore." Behold that there is a place and a responsibility for the sages of the generation to pay special attention and to use their intelligent faculties, even in a case of *mayim shiayn lohem sof*, where there is strong evidence that the person drowned. Most certainly that is the case in our situation where

this [arguably may not even be *mayim shiayn lohem sof*]. . . . I am confident in what I wrote above and am prepared to issue an actual ruling if two other scholars, who are *Baalei Hahoraah* (legal authorities) will also agree with me and affix their signatures [to this responsum]. The humble Moshe b. R. Yosef zlh"h of Trani. The scholar R. Avraham Shalom also put his signature to this ruling. **Teshuvot Mabit 1:186**

(2) אחר שתי שנים שהתרתי אשה זו ותליתי התרה למעשה עד שיחתמו ב' החכמים מבעלי הוראה ועדין לא חתם עמי אלא אחד בא לפני איש ודרש ממני שהיה רוצה לישאנה והשבתי לו שלא התרתי למעשה עד שיחתמו ב' חכמי' אחרים בעלי הוראה עמי שילך וידבר עם אי זה חכם שיעיין בה ויראה אם יסכים בהתר והלך לו ולא רצה שום חכם להתבטל מלימודו ולטרוח ולעיין אם ימצא לה התר זולת החכ' ה"ר יוסף יצ"ו שגלה לי דעתו מקוד' שהיה נראה לו להחמיר ונדחה זה האיש מפניה אחר כמה חדשים קרוב לשנה בא אדם אחר ושאל את פי אם ישאנה דחיתיו כמה ימים בטענה הא' וסבב אחרי קצת מן החכמי יצ"ו ולא שמעו אליו להטפל בענין אז אמרתי לו שילך לחכם כה"ר אברה' יצ"ו להסכים בהתר ואם יראה לו לתת רשות שישא אותה גם אני הייתי מסכי' למעשה אח' שקצ' החכמים יצ"ו לא רצו לעיין בדינו והשיב לו החכם הנז' כי לא היה נראה לו לתת לו רשות עד שיסכי' החכם של בני הקהל שלו אז הלך האיש בחרי אף ולקח ב' אנשים וקדשה בפניהם וכששמע החכם הה"ר יוסף שלח להכריז את האשה על שאומר שהתרה בה זה כמה ימים שלא תנשא ועברה על התראתו ואני אמרתי שעשה שלא כדין כי אין ב"ד חייבים להתרות את האשה שטבע בעלה במים שאין להם סוף שלא תנשא ומה שאמרו שלא תנשא הוא אם תשאל לב"ד שיאמרו לה שלא תנשא. . . . [כיון] שראיתי אחר שעברו כמו ג' שנים כי שום חכם לא רצה להטפל בדין זה ולא חשבתי שהיה אז שום חכם אחר חולק אלא החכם ה"ר יוסף יצ"ו ואם יעיינו החכמי יצ"ו בעלי הוראה ויסכימו לאיסור אחר המשא ומתן לא אחלוק עליהם ח"ו למעשה כי אחרי רבים להטות אבל מה שנעשה עד עתה מהכרזת האשה ועישוי המקדש לגרש היה העיקר ע"י החכם ה"ר יוסף הנז' ונ"ל שעשה שלא כדין אף לפי דעתו. . . . ואחר שראיתי מה שהשתדל החכם הנז' להחתים חכמים בהסכמה שסדר שלא יחפש עוד שום חכם אחר התר אשה זו גם כי הסכמה זו היא שלא כדת לא רציתי להתיר לעצמי עוד לכתוב על ענין זה למעשה אלא להלכה. והא-ל ית' יטע בלבינו אהבתו לעבדו שכם א'. נאם הצעיר משה ב"ר יוסף זלה"ה מטרנאני. שו"ת מבי"ט חלק א סימן קפז

Two years after I issued my ruling, which was contingent on its being signed by two scholars who are *Baalei Hahoraah* (legal authorities), but only one scholar actually signed, a man came before me and wished to marry the [alleged widow]. I told him that I only issued my ruling on condition that two scholars who are *Baalei Hahoraah* sign. [Since he is interested,] he should speak to whomever scholar he chooses and ask him to research this issue and see if he will agree to the lenient ruling that I made. Although he tried, he could not get any scholar to take off time from his studies and exert the required effort to research the matter with the exception of R. Yosef [Caro], may Hashem protect him, who had already disclosed to me his opinion, which was to be stringent in the matter. [As a result,] the man was forced to abandon his attempt to marry her. After many months had passed, almost a year, another man came and asked me my opinion in the matter. I pushed him off for several days by restating my original position. He [likewise]

attempted to convince some of the scholars [to look into the case], but they didn't respond to him. I then told him to go to R. Avraham [Shalom], may Hashem protect him, to ask him to agree to the lenient ruling and, if he sees fit, to grant him permission to marry this woman, I too will agree to see to it that it will be carried out, since the few scholars that were asked refused to research the matter. R. Avraham replied that he did not feel that it would be proper for him to grant him permission unless a scholar of the man's own community would do so likewise. The man left in a rage of temper, got together two men and was *mekadesh* (married) her in their presence. When the sage, R. Yosef (Caro), heard this, he sent [an emissary] to publicly proclaim a ban against this woman as he had repeatedly warned her not to get married and she had disobeyed his warnings. I said that he had acted incorrectly for a Bais Din is not required to warn a woman whose husband drowned in *mayim shiayn lohem sof* not to get married. That which we tell her not to get married is only if she asks the Bais Din. Only then do we tell her not to get married. . . . Since three years had already passed and no scholar wished to get involved in this halacha, I did not think that any other scholar disagreed with my position with the exception of R. Yosef, may Hashem protect him. If any scholars who were *Baalei Horaah* (legal authorities) would agree to prohibit this woman from remarrying after thoroughly researching and discussing the matter, I wouldn't disagree with them, G-d forbid, in practice, for we have to follow the majority. What was done, however, in regard to making a public pronouncement against this woman and forcing the one who was *mekadesh* this woman to divorce her, was essentially done at the behest of the sage, R. Yosef, and it seems to me that he acted improperly even according to his understanding. . . . After I saw that the aforementioned sage, [R. Yosef], went through the effort of having other scholars sign a document which he had prepared stating that no other scholar should attempt to issue a lenient ruling to allow this woman to remarry, even though such an agreement is improper, I no longer wished to grant her actual permission to get remarried, but only to write about the theoretical aspects of the issue. May Hashem plant in our hearts His love in order that we serve Him in unity. The humble Moshe b. R. Yosef zlh"h of Trani. **Teshuvot Mabit 1:187**

(3) אחר זה מצאתי הוראת מורינו הרב הגדול כמהר"ר יעקב בירב זלה"ה על א' שהיו רגליו קשורות בלוח הספינה ונטבעה הספינה ואבד זכרו שעברו ב' שנים ויותר וכתב כי האשה מותרת לכתחלה לדעת כ"ע והאריך ללמד כי איסור מים שאין להם סוף הוא מדרבנן דמדאורייתא מותרת דרובן אין ניצולין ומשום דמיעוט' ניצולין כהנהו עובדי דמייתי בגמ' אסרו לכתחלה וגזרו שאם תנשא לא תצא ולפי זה אין לנו כח לאסור לכתחל' אלא דומיא דהנהו עובדי אבל אם יש עכבה אחרת להצלת הנטבע שאפילו יזדמן לו הדף לא יוכל להנצל אין לנו כח לאסור ולהוסיף על תקנת חכמים וכו' והביא עוד תשובת ה"ר אליעזר מוורדון ז"ל להוכיח כי באמת לאות' חזקות יתירו במים שאין להם סוף ועוד הביא תשובת ה"ר אליעזר ממיץ שהתיר אשת ר' שלמה מורנא שנטבע בספינה אחת ולא בא שום עדות עליו אך מחמת סברות ואומדות התירה שכתב שהדבר תלוי באומד לפי ראות ת"ח ויראי שמים שבכל דור ודור עוד הביא תשובת גאונים . . . [אבל בנידון דידן] הרי זה עדות ברור ושהות כמה יציאות נפש וליכא שום חשש לא דאורייתא ולא דרבנן. גאם המבי"ט. שו"ת מבי"ט חלק א סימן קפח

After that, I found the ruling of my mentor, the great Rav, R. Yaakov Bei Rav, zlh"h, regarding someone whose feet were tied to a board on a ship when the ship sank. No one has heard from him since the sinking, over two years ago. He wrote that, according to all opinions, the woman is allowed to remarry. He elaborated [in his responsum] and stated that the prohibition relating to *mayim shiayn lohem sof* is Rabbinical, for according to the Torah she is allowed since most people under such circumstances do not survive. Because of the minority of [those that do survive], such as those that are quoted in the Talmud, they forbade initiating a marriage under these circumstances but they stated that if they did get married they would be allowed to remain so. Accordingly, we have the power to forbid them from entering marriage only in those cases that are similar to those quoted in the Talmud. If there are other factors that would have prevented the victim from surviving, so that even if he would have chanced upon a [floating] board, he still could not have been saved, we do not have the power to forbid his wife from remarrying and adding to the law that the sages instituted. . . . In addition, he quoted the responsum of R. Eliezer of Verdun, z"l, to prove that if there would be strong evidence of drowning, they did release the woman even in the case of *mayim shiayn lohem sof*. In addition, he quoted a responsum of R. Eliezer of Metz who allowed the remarriage of the wife of R. Shlomo Morono, whose ship sank. Even though there were no witnesses, only logical arguments and circumstantial evidence, he allowed her to remarry. He wrote that the matter is dependent upon the assessment of the sages and G-d fearing scholars in every generation. In addition, he quoted the responsa of the Gaonim. . . . In our situation there was clear testimony and time [underwater] way beyond the possibility of life. There is absolutely no doubt [that this woman is allowed to remarry], both according to Torah and Rabbinic law. Mabit. **Teshuvot Mabit 1:188**

B.

(1) נשאל מעמדי על ענין גדולי שנת השמטה בקרקע גוי ולקחם ישראל קודם מירוח ומירחם אם חייבים במעשרות כשאר שנים שמעשרים הלוקח מן הגוי ונתמרח ביד ישראל מדרבנן כיון שהם אינם מפקירים שדותיהם בשנת השמטה או דילמא כיון שמצות שביעית חובת קרקע לישראל בא"י אין בה חיוב מעשרות כלל. והיתה להם תשובתי כי אין שום חיוב בא"י [להפריש] מעשרות בשנת השמטה אפי' מהלוקח מיד גוי קודם מירוח ומירוחו ישראל מכמה פנים. ראשונה כי מן התורה אין חיוב כלל בשנת השמטה במעשרות דכתיב בשנת השמטה ואכלו אביוני עמך ויתרם תאכל חית השדה הקיש אדם לחיה מה חיה אוכלת מן הראוי לה שלא מן המעשר בשביעית אף אדם אוכל מן הראוי לו שלא מן המעשר בשביעית וכיון דמדאורייתא אין שום חיוב לישראל בשנת השמטה גם לגויים אין שום חיוב אפי' מדרבנן דלא נתחייבו פירות קרקע גוי אלא במידי דאי הוה דישראל הוה חייב אי מדאורייתא אי מדרבנן אבל כמה שאין שום עיקר איסור לישראל לא מדאורייתא ולא מדרבנן כ"ש דמגוי אין שום חיוב אפי' דרבנן דלא יהא חמור גוי מישראל. ואי משום דמירוחו ביד ישראל הא מירוח ישראל פירות קרקעו ממש לא מחייב דהוי שנת השמיטה כ"ש מירוח פירות הגדלים בקרקע גוי דמהיכא תיתי חיובייה ואין שום חיוב בשנת השמטה וכן פסקו כל הפוסקים ז"ל סתם שנת השמטה כולה הפקר אין בה שום חיוב לא תרומות ולא מעשרות כלל לא ראשון ולא שני ולא מעשר עני ואם איתא דפירות קרקע גוי שמירחם ישראל בא"י חייבים במעשרות למה להו למסתם. ואם תתעקש לומר כי לא פטרה תורה ממעשרות אלא מה שהוא הפקר

שהם פירות ישראל אבל פירות גוי שאינו מפקירם יהיו חייבי' לא היא דאטו ישראל שגדר כרמו ולא הפקירה בשנת השמטה יתחייב במעשר הא רחמנא אפקרה לארעיה לעניים ולעשירים ולכך אין שום חיוב מעשר כ"ש דגוי. משה בר יוסף מטראני זלה"ה. אבקת רוכל ס' כב

(2) תרתי בלבי בשנת הרצ"ב שנת השמטה שעברה למשוך ידי בקולמוסי לדעת ביין שנתמרח ע"י ישראל וגדל בקרקע גוי בארץ ישראל אם יהיה חייב במעשרות כשאר השנים או לא כי המנהג לא היה פשוט בא"י זה אומר בכה וזה אומר בכה ורובם לא היו מוציאים מעשרות וכמו שבהלכה רופפת נלך אחר המנהג כן במנהג רופף נלך אחר ההלכה ובהיותי מחפש על ההלכ' מצאתי ראיות מכל אבקת רוכל לפי מיעוט השגתי לפטור ממעשרות כל הגדל בא"י בקרקע גוים אפי' נתמרח ע"י ישראל. שו"ת אבקת רוכל סימן כג

In the year 5292 (1531) the year of *Shemitta*, I had the desire to research and write concerning wine [of that year] that was grown on land owned by non Jews in Eretz Yisrael but was *nismarchu* (processed) by a Jew, whether it was subject to the laws of tithes as in other years, or not. There was no clear custom in Eretz Yisrael. Some had one opinion, others another opinion. Most did not tithe. Just as when the halacha is not clear, one should follow the custom, so too, when the custom is not clear, one should follow the halacha. After some research, I found proof from many sources, according to the limitations of my intelligence, to exempt the produce under these circumstances from tithes. [R. Moshe of Trani.] **Teshuvav Avkas Rochel 23**

C.

כל זה לשון הרב כמוהר"ר משה מטראני רנ"ו ואני יוסף קארו לא נכשרו בעיני דברי החכם הנזכר והנני אומר: כי זה עשרים שנה ראיתי מה שכתב הר' שלמה שירילייז זלה"ה לנהוג דיין שביעית בפירות הגויים הגדלים בארץ וראיתי ראיותיו וזה לשוני מה שכתבתי אז ראיתי מה שטען בקונדריסו לנהוג דיני שביעית בפירות הגויים הגדלים בארץ ולא נראה לי שיש בראיותיו כדי לבטל מנהג הקדמונים שלא נהגו כן. . . . ועתה ראיתי מה שכתב החכם כמוהר"ר משה מטראני נר"ו לפטור בשביעית ממעשרות גדולי שנת השמטה בקרקע גוי ולקחם ישראל ממנו קודם מירוח ומירחן וטען ראשונה כי מן התורה אין בשנת השמטה חיוב במעשרות כו' ואני אומר כי מה שהוא סובר שהוא עקש ותהוא היושר כי לא נפטרו פירות שביעית ממעשרות אלא מטעם הפקר וכל שאינו מופקר לא נפטור ממעשרות ומה שטען אטו ישראל שגדר כרמו ולא הפקיר' כו' יש לומר . . . אין הכי נמי שהיא חייבת אע"ג דרחמנא אפקירה כיון דאיהו לא אפקירי' ואפי' אם תמצי לומר דפטורה איכא למימר שאני התם דרחמנא אפקירי' מה שאין כן בשל גוי כו' . . . כי מעולם לא נשמע על שום אדם בשום עיר מא"י שנהג ביעור בשביעית והא קי"ל דכל מקום שהלכה רופפת הלך אחר המנהג כ"ש במקום שהלכה מסכמת למנהג כמו שנתבאר. וכיון שהוא דבר פשוט שהם פטורים מן הביעור' היאך ימצא ידיו ורגליו הפוטרים מהמעשרות ואם העלם יעלים עיניו מכל הכתוב ויאמר לא כי אלו הם חייבים בביעור ועל כי אני פוטרם מהמעשרות נאמר לו אי אתה נאה מקיים דאנן סהדי שמימך לא נהגת חיוב ביעור' דא"כ קלא הוה לה למילתא וזהו דבר שאין עליו תשובה נאם הצעיר. יוסף קארו אח"ך כתבו לי מירושלים תובב"א כי כן מנהגם מימי קדם להפריש תרומה ומעשרות בשביעית מפירות שזרע הגוי בשדהו ונתמרחו ביד ישראל וכמ"ש והנהגתי. גם אלה דברי הצעיר יוסף קארו. אבקת רוכל סימן כד

All of the above is a quote from R Moshe of Trani, may Hashem protect him. I, Yosef Caro, however, disagree with the aforementioned sage. . . . Afterwards they wrote to me from Jerusalem that their ancient custom was to separate *terumah* and *maasar* (tithes) from produce that was grown in the seventh year on land owned by non Jews but was *nismarchu* (processed) by Jews. This reflects my opinion and I was delighted. These too are the words of the humble Yosef Caro. **Teshuvav Avkas Rochel 24**

D.

כתב עוד הח"ר משה מטראני נר"ו על הנזכר וז"ל כח מעשה ידי הגדתי זה לי כ"ח שנים משנת הרצ"ב עד שנת השגי"ח שנות ארבע שמטות ובכל שמטה ושמטה לא מנעתי עצמי מלהתעסק ולעיין בעניין דיני השמטה בפירות הגדלים בקרקע של גוי בא"י ואם נתמרחו ע"י ישראל אם יהיו חייבים תרומות ומעשרות ומאז כתבתי שהיו פטורים וגם שהיה בהם דין שביעית וכמו שהבאתי ראיות לזה מהסברא משנה וברייתא ותוספתא וירושלמי ודברי המפרשים ועוד הוספתי ראיות בכתב בשנת הרצ"ט שהיתה שנת השמיטה ומאז עד עתה הייתי מורה לשואלים ממני בשנת השמטה על חיוב תרומ' ומעשר שלא היו חייבים. ועתה בשמטה זו ראיתי את הח' הר' יסף נר"ו שהיה מורה להפריש תרומה ומעש' ושלח לי שאשלח לו תופס מה שכתבתי על ענין זה ושלחתי לו וכתב דחיות על הראיות אשר כתבתי ועל דברי המפרשים ז"ל כמו שכתוב בכתבו ואצלי הם דחיות בקש ואיני חושש להשיב על מה שטען עלי אלא על מה שטען על דברי המפרשים ז"ל אשר נר' בפני' ממה שכתבו שפירות שגדלו בקרקע הגוי בא"י הן באיסור' שביעית. . . . אבקת רוכל כה

E.

אמר יוסף קארו אחר שכתב החכ' הר' משה מטראני אגרת זאת השנית רצה לעשות מעשה כדבריו בשמטה שעברה ומיחו בידו ובשמטה זו שהיא שנת השל"ד הקשה את רוחו ואמץ את לבבו לתקוע עצמו לעשות מעשה כדבריו ביד רמה וקמו כל חכמי העי' ועיינו בדבריו הראשונים והאחרונים וראו שאין בהם ממש והכריזו בבתי כנסיות בגזרת נדוי שכלם יפרישו תרומות ומעשרות מפירות הגוי שנתמרחו ביד ישראל בשביעית כמו בשאר שנים נאם הצעי' יוסף קארו. שו"ת אבקת רוכל סימן כה

This is the statement of Yosef Caro. After the sage, R. Moshe of Trani, wrote this second letter, he wanted to implement his opinion this past *Shemitta* but the [other Rabbis] protested. This last *Shemitta*, which was in the year 5334 (1573-1574), he took the bold and fearless step of attempting to implement his decision. The other Rabbis of the city arose and carefully read through all that he had written on the subject. After a thorough analysis they saw that his position was without substance and they proclaimed a ban of excommunication in the synagogues, against those who would not separate *terumah* and *maasar* (tithes) from produce that was grown in the seventh year on land owned by non Jews but was *nismarchu* (processed) by Jews, just as it is done in the other years. These are the words of the humble Yosef Caro. **Teshuvav Avkas Rochel 25**

F.

שנת השל"ה נח נפשיה של הרב מהר"י קארו ז"ל. ובחוליו הוליכני אבא מארי ז"ל לנשק את ידיו וברכני. אז ראה אבא מארי ז"ל בחלום את הרב ושהוסיפו לו חמשה שנים. מכתבי מהרי"ט בנו של המבי"ט

In the year 5335 (1575) the soul of R. Yosef Caro, z"l, departed from this earth. While he was sick, my father, my master, z"l, brought me to him to kiss his hands and he blessed me. Afterwards my father, my master, saw him, z"l, in a dream and [saw] that they had granted him an additional five years. **Letter from Maharit, the son of R. Moshe of Trani**

G.

ואני הצעיר יהודה בנו של הרב זל"ה להיות ששמעתי שהחכם כה"ר יוסף מטראני יצ"ו בנו של הרב המבי"ט ז"ל מקבץ תשובות אביו להעלותם על ספר ולהדפיסם לכן עתה הוכרחתי לחוש אף אני ולהעלותה לשלא תיקבע הלכה לדורו' ע"כ. שו"ת בית יוסף דיני כתובות ס' ג

I, the humble one, Yehuda, the son of the Rav [R. Yosef Caro], zlh"h, because I heard that the sage, R. Yosef of Trani, may Hashem protect him, the son of HaRav HaMabit, z"l, was collecting the responsa of his father to put them in book form and to publish them, I felt compelled to hurry and compile my father's responsa so that the final ruling for all generations should not be [only according the ruling of the Mabit]. **Teshuvot Bais Yosef, Dinei Kesubos 3**

VI. Kesef Mishna

A.

ראה ראיתי את אשר הואיל משה המאור הגדול בר מיימון ז"ל באר את התורה הזאת . . . והדורות הבאים אחריו קצרה ידם מלהבין דבריו ומלירד לעומק אמרותיו הטהורות המזוקקות שבעתים . . . ולכן קמתי הצעיר יוסף בן מהר"ר אפרים בן מהר"ר יוסף קארו זל"ה . . . ונשענתי על חסדי ד' יחנני מתנות חנם לאיר עיני להשכיל להטיב לירד לעומק דעת הרמב"ם ז"ל ויגלה עיני להבין נפלאות מתורתו וקראתי שם הספר הזה כסף משנה יען כי בו כוסף נכספים להבין דברי הספר היקר הזה משנה תורה. מההקדמה לכסף משנה

I reflected upon this work which the great luminary, Moshe b. Maimon, z"l, composed to clarify the Torah. . . . The following generations, however, were limited in their ability to understand his words and to plumb the depths of his pure and exact statements. . . . Thereupon, I, the humble Yosef b. R. Ephraim b. R. Yosef Caro, zlh"h, arose . . . I rely upon Hashem in His kindness to graciously enlighten my eyes, and grant me the intelligence to plummet the depths of the mind of the Rambam, z"l, and to open my eyes so that I will understand the wonders of His Torah. I have called this work, Kesef Mishna, because through it people will develop a longing to understand the words of this precious work, the Mishna Torah. **Preface to Kesef Mishna**

B.

כסף משנה שחיבר מרן חיברו אחר בית יוסף ולכן השמיט איזה דבר בבית יוסף שחזר בו. כן כתב מהריק"ש בתשובה כ"י סי' מ"ט . . . ואנכי איש צעיר אומר כי עמדתי בכמה ענינים ונראין דברי בית יוסף אחרונים ויותר מתוקנים לכן נראה שאין סדר למשנה דזמנין דכתב איזה הלכות בכ"מ ושוב כתב בית יוסף וזמנין איפכא. וזמנין תקן במהדורא בתרא כב"י באופן שאין בידינו יסוד מוסד הי קדים. חיד"א בשם הגדולים מערכת ספרים ערך כסף משנה.

"Maran [R. Yosef Caro] composed the Kesef Mishna after he completed the Bais Yosef. This is the reason why he neglected to quote certain passages of the Bais Yosef in the Kesef Mishna. He had already recanted from them [by the time he wrote the Kesef Mishna]." This is what Rav Yaakov Castro wrote in a responsum (number 49). . . . I, the young and humble one, [have a different opinion]. After having researched several different subjects, my feeling is that the Bais Yosef is actually a later work and is more correct than the Kesef Mishna. My conclusion is, therefore, that there is no definitive order [in the two works relative to each other]. Sometimes he wrote sections of the Kesef Mishna [relating to certain *sugias* (subjects)] and later wrote sections of the Bais Yosef [on the same *sugia*], and at other times the reverse was true. And there were times that subsequently he would write an edited and corrected version of that same section of the Bais Yosef. We have no real basis for knowing exactly which was first. **Chida, Shem HaGedolim**

C.

ותוקף גדולתו וחשיבותו מפורסם שנתפשו הוראותיו ספריו הקדושים בית יוסף וכסף משנה וש"ע בכל תפוצות הגולה. חיד"א בשם הגדולים ערך ר' יוסף קארו

His overwhelming greatness and prestige is well known, for his halachic rulings and his holy works, the Bais Yosef, the Kesef Mishneh, the Shulchan Aruch are disseminated throughout the entire Diaspora. **Chida, Shem HaGedolim**